

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ
МИЈЕ КОВАЧЕВИЋА 11Б
БЕОГРАД

СИЛАБУС ЗА ПРЕДМЕТ: СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА

НАСТАВНИК: ДР НЕНАД БОЖОВИЋ, ДОЦЕНТ

1. ПОДАЦИ О СТАТУСУ ПРЕДМЕТА У СТУДИЈСКОМ ПЛАНУ

- врста и ниво студија: Основне академске судије
- студијски програм: Богословско-катихетски, Богословско-пастирски
- временске димензије наставе: III и IV семестар, школске 2023/24.
- седмични фонд часова: 2+1 (богословско-катихетски), 2+1 (богословско-пастирски)
- статус предмета: обавезни предмет
- организациони облици наставе: предавања и вежбе
- евалуација знања: предиспитне обавезе, тестови и испит после IV семестра.

2. ЦИЉ И ЗАДАЦИ НАСТАВЕ

Циљ предавања је упознавање са историјом Израилља; њено поређење са (сачуваним) ванбиблијским историјским сведочанствима; упознавање са основама Библијске археологије; сагледавање библијске историје као теолошке и егзистенцијалне интерпретације историјских догађаја од доба библијских патријараха (19. век пре Христа) закључујући са династијом Хасмонеја (167-36. г. пре Христа).

3. САДРЖАЈ НАСТАВЕ

Стицање увида у историју израиљског народа од времена патријараха па све до новозаветне епохе; поређење најстаријих историјских сведочанстава околних народа, спомена имена „Jisrael” са забележеним предањима у Петокњижју; излазак из Египта, боравак у Синајској пустињи и настањивање у Обећаној земљи; време судија; настанак монархије; период монархије, њене предности и мане; Северно (Израиљево) и Јужно (Јудино) царство; пад Северног, пад Јужног царства и вавилонско ропство; Киров едикт и повратак из егзила; Зоровавељ, Јездра, Немија; период јелинизације, отпор истој и Макавејски устанак; владари хасмонејске династије; продор Римске империје на просторе Палестине и крај Хасмонејаца. Библијска археологија, као наука уопште, њени извори, методе; земље и народи у окружењу Палестине; географија Палестине; култура и веровања; стара светилишта; храмови и друга места богослужења; свештенство и жртве. Пређено градиво може се пратити према [прилозима \(пдф презентацијама\) на сајту Библијског института у рубрици Старозаветна историја – прилози](#) као и на јутјуб каналу Института где је објављен е-learning [Старозаветна историја - предавања](#).

4. САДРЖАЈ ВЕЖБИ

Темељно изучавање самог текста Св. Писма; студенти самостално излажу садржај појединих књига почев од Књиге Исуса Навина па све до Макавеја поредећи садржај са историјским и археолошким сведочанствима конкретног доба.

5. ПРАКТИЧНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Препоручљиво је да студенти долазе на предавања, вежбе као и на појединачне консултације, а подстиче се активно учешће у настави (посебно на вежбама).

5.1. Предиспитне обавезе

Семинарски рад или усмена вежба на часу нису обавезни из предмета Старозаветна историја.

5.2. Предиспитни тестови

Студенти који редовно слушају вежбе имају могућност да стекну укупно 60 бодова путем полагања тестова. Постоје укупно у току године два теста: први се одржава крајем зимског семестра у термину вежби, а други крајем летњег семестра такође у термину вежби. Термини се одређују унапред и о њима се студенти обавештавају током наставе. Један тест се састоји од тридесет питања која су унапред припремљена и одштампана. Решења се постижу заокруживањем или уписивањем на празним местима. Рад на тесту траје 45 минута. Питања су из градива које се обрађује на вежбама од Инав до 2Мак. Бодови добијени на појединачним тестовима се сабирају и коначан резултат испита добија се укупним бројем освојених бодова. Освојени бодови на тесту трају две академске године. Први тест се одржава у последњој радној седмици првог семестра у терминима предавања или вежби. Други тест се одржава у последњој радној седмици другог семестра у термину предавања или вежби.

Градиво за тестове:

I ТЕСТ: ИНав 1-10 (и мапа поделе племена из Д. Милин, Старозаветна историја, у: Сабрани списи, стр. 139), Суд (цела), Рут (цела), 1Сам (цела), 2Сам (цела).

II ТЕСТ 1Цар (цела), 2Цар (цела), Јездра (без родослова), Немија (цела), Амос (цела), Дан (цела), Јона (цела), Наум (цела), Товит (цела), Јудита (цела), Јестира (цела), 1Мак (цела), 2Мак (цела).

5.4. Евалуација знања и испит

Тестови носе максимално 60 бодова (два теста по 30 бодова). Испит садржи два питања и носи максимум 40 бодова. Испит се полаже се усмено (испитна питања погледати у одељку 7 овог силабуса). Са освојеним 51 бодом од предиспитних тестова може се уписати оцена 6.

5.5. Полагање испита у целости (интегрално)

Студенти који нису били у прилици да редовно слушају предмет и да полагају тестове, испит полагају интегрално у редовним испитним роковима. Испит садржи 4 питања и полаже се усмено. Прво питање добија се из градива првог теста, друго из градива другог теста (види одељак 5.3), а треће и четврто питање се извлаче са списка испитних питања.

6. ЛИТЕРАТУРА

Обавезна: (ИЗВОРИ) Свето Писмо Старог Завета (прев. Ђ. Даничић), Свети Архијерејски Синод СПЦ, Београд 2010 (са девтероканонским књигама); Свето Писмо Старог Завета (прев. Д. Милин), Библијско друштво Србије, Београд 2021; (УЦБЕНИЦИ) Драган Милин, Старозаветна Историја, Београд 2005; (ПРИРУЧНИЦИ) Џ. Дрејн, Увођење у Стари Завет, Београд 2003, 37-287. Д. Глумац, Библијска археологија, Београд-Србиње 1999;

Допунска: Оксфордска историја библијског света, (пр. М. Куган), Београд 2006; В. Топаловић/Н. Ковач, Историјске књиге Старог Завета, Фоча 2015; Лексикон библијске егзегезе (Р. Кубат/П. Драгутиновић), Београд 2018; А. Курт, Стари Исток од 3000-330. г.п.н.е (том I и II), Београд 2004; Н. Божовић, „Освајање Јерихона - тумачење ИНав 6, 21“, Богословље 1/2017; Књиге Макавејске, прев. еп. Атанасије Јевтић, Требиње-Никшић-Врњачка Бања 1995; Н. Божовић, „Извори Макавејских књига“, Богословље 71 (1), Београд 2012, 41-62; Vida Nedomački, Arheologija Bliskog istoka, Beograd 1981; А. Ребић, Biblijske starine, Zagreb 1983. (Кумран, литература) И. Томић, Јудејске верске заједнице у доба антике, Београд 2010; Е. Verber, Kumranski rukopisi iz pećina kraj Mrtvog mora, BIGZ Beograd 1983; И. Томић, Противници есенске заједнице у кумранским списима, Београд 2004.

7. СПИСАК ИСПИТНИХ ПИТАЊА

1. Увод у Старозаветну историју и библијску археологију
2. Епоха старозаветних патријараха (Аврам, Исак, Јаков)
3. Јевреји у Египту (Јосиф)
4. Историчност извештаја о Изласку (~1250) - датовање и маршрута Изласка
5. Освајање Ханана (~1230-1200)
6. Доба судија (~1200-1020)
7. Одлике ране монархије (1020-922)
8. Цар Саул (1020-1000)
9. Цар Давид (1000-961)
10. Цар Соломон (961-928)
11. Соломонов храм (~957)
12. Подела монархије (~922)
13. Амријева династија I (Амрије и Ахав)
14. Амријева династија II (Охозија и Јорам)
15. Јујева династија I (Јуј и Јоахаз)
16. Јујева династија II (Јоас и Јероваам II)
17. Јудејско царство од поделе 922. до пада Самарије 722.
18. Пад Самарије (722)
19. Цар Ахаз (736-716)
20. Цар Језекија (716-687)
21. Цар Манасија (687-642)
22. Цар Јосија (640-609)
23. Пад Јерусалима – околности и последице (586)
24. Ропство у Вавилону (586-538)
25. Повратак из ропства (538)
26. Јездра и Немија
27. Од Јездре до Макавеја – Јевреји под персијском и јелинском влашћу
28. Макавејски устанак (168-134)
29. Хасмонејска династија од Јована Хиркана до Ирода Идумејца 134 - 4 г. пХ
30. Откриће Кумранских списа и њихов значај
31. Заједница есена у Кумрану
32. Основна учења есенске заједнице